బాండెడ్ లేబర్

ఇసుకపల్లి లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి

కీ...కీ...గ్రు...గ్రుమని చప్పుడవుతోంది కర్కశంగా, ఆ ధ్వని వింటుంటే ఒళ్ళు గలతరిస్తోంది. నాంచారయ్య చర్నాకోలు పట్టుకుని నిర్దాక్షిణ్యంగా ఎద్దును బాత్తుంటే 'అమ్మో' అనాలనిపించింది. తన వీపుమీద కొడుతున్నట్టుగా వుంది. చివాలున లేచి షోలేలో జైలర్‌లాగ పళ్లు బిగించి పళ్ళు తిప్పేసి తల విదిలించేస్తూ శరీరాన్ని వణికించేస్తూ భూమిమీద గట్టిగా నిలబడ్డాడు రాజశేఖరం.

ఒక్క అంగలో కిటికీదగ్గరకు వెళ్ళి నుదురు కిటికీ చువ్వలకు తగిలేటట్టుగా వంగి చూస్తున్నాడు. అదే ఎద్దు, అదే గానుగచుట్టూ తిరుగుతోంది. ఎద్దుమెడ కాడికి బాగా ఒరుసుకుపోయి యింతెత్తు వుబ్బింది. బరువుగా మొండిగా అడుగు తీసి అడుగువేస్తూ అంత బరువును బలవంతాన లాగుతోంది. కాలిగిట్టలు జారి ఒక్కసారిగా చప్పున కిందకు వంగింది. నాంచారయ్య ఎద్దుతోక మెలేసి చర్నాకోలు కర్రతో మొహంమీద మొట్టుతున్నాడు. మళ్ళీ సాఫీగా లేచి తలవూపుతూ కళ్లార్పుతూ మెల్లిమెల్లిగా సాగుతోంది. గానుగ యిరుసు ఒక పాళంలో తిరుగుతున్నప్పుడు కీచుమని శబ్దం వస్తోంది. ఆ ధ్వని మహా దారుణంగానూ భయంగానూ వినిపిస్తోంది. చప్పున కిటికీ తలుపులు వేసేసి తన మెడను కుడిచేత్తో అటూ యిటూ రాస్తూ అమ్మయ్య అని పెద్దగా నిట్టూర్చాడు రాజశేఖరం.

ఎప్పుడూ చూస్తూ వుండేది, ప్రతి రోజూ వింటూ వుండేది, ఆ దృశ్యం ఆ ధ్వని. కాని యివ్వాళవుతే రాజశేఖరానికి వింతగా తోస్తోంది. ఏమేమిటో ఆలోచనలు మెదడులో మెరుపుల్లాగ వచ్చి పోతున్నాయి. ఏమిటా యీ జీవితం అని కొంచెం వేదాంతంలోకి పోయాడు, ఎలాంటివాణ్ణి ఎలా అయిపోయాను. ఆశ్చర్యపోతున్నాడు. నా మెడకు ఓ కాడి వుంది. నేనూ చుట్టూ తిరుగుతూనే వున్నా. నాకూ దానికీ ఏమీ తేడాలేదు. లోపల లోపం సణుక్కుంటున్నాడు.

తల విదిలించేసి కళ్ళార్పుతున్నాడు. ఎప్పుడో మాట హఠాత్తుగా గురుకొచ్చింది నిజంగా యిదంతా మా అమ్మే చేసింది. నాకు నచ్చిందన్న తర్వాత మా అమ్మ వద్దంటానికి కారణమేమిటి. ఈ మాట కొంచెం పైకి బాగా ఉద్రేకంగానే అన్నాడు. చప్పున తమాయించుకుని అటూ యిటూ చూశాడు. ఎవ్వరూ లేరు అని సమాధానపడ్డాడు.

ఏం...కాస్త లావవుతే యేం! ఆ అమ్మాయి యిప్పుడు నిక్షేపంగా కాపరం చెయ్యటంలా! ఏం లోపం వచ్చిందని. ఆ సంబంధమే నాకయ్యివుంటేనా మన తడాఖా చూపించేవాళ్ళం. అరండల్ పేటలో మేడ, బ్రాడీపేటలో రెండు మండువాయిళ్ళు కొరిటపాడులో స్థలం, పరిమిలో నాలుగెకరాల మాగాణి. ఇంకా డబ్బెంతుందో లెక్కేలేదు. తలుచుకుంటుంటే యివ్వాళ్టికికూడా ఏడుపొస్తుంది. చేతులారా చేసుకున్నాను. ఇంతకీ అదృష్టం వుండద్దూ.

ఛీ. అయినా ఒకళ్ళ ననటం యెందుకు. అసలు నేను పెళ్ళిచేసుకోననే చెప్పా. నా మాట వింటేగా. నా ప్రాణం తీశారు పెళ్ళిచేసుకొనేదాకా. అందులో మా నాయనమ్మమరీను. నాయనమ్మ కోసం నేను పెళ్ళిచేసుకున్నానంటే

నవ్వుతారని వూరుకుంటున్నాగాని నిజానికి జరిగిందంతే. ఆవిడ చచ్చి స్వర్గానికి వెళ్ళింది. నన్ను బతికించి నరకానికి తోసింది.

రాజశేఖరం వూగిపోతున్నాడు. ఆయన మెదడులోకి ఎన్నెన్నో సంఘటనలు దృశ్యాలు వచ్చేసి కలవరపెట్టేస్తున్నాయి. ఉక్కిరిబిక్కిరయి పోతున్నాడు. మధ్య మధ్య క్రిరు క్రిరుమనే శబ్దం తనకు తెలియకుండానే చెవుల్లోకి వచ్చేస్తోంది.

ఏమి జీవితం! ఏమిజీవితం! ఎట్లాంటి వాణ్ణి ఎట్లా అయిపోయాను. అలారం కొడుతున్న గడియారం మాడుమీద చప్పగా చరిచి విప్పిన పుస్తకం గుండెల మీద పెట్టుకుని గుర్రుమని నిద్రపోయిన రోజులవి. నేనేదో కాలేజీలో వెలగపెడుతున్నానని ముక్కాని కార్డు రాస్తే వంద రూపాయలు మనిఆర్డరు వచ్చేది. పూర్ ఫాదర్. పాపం నామీది ఆయనకు ప్రేమే తప్ప యింకోటి తెలీదు. ఏమోయ్ శేఖర్ యింకా నిద్రేనా బెడ్ కాఫీ వచ్చింది అని తల్పశాయి నిద్ర లేపేవాడు. అంతవరకు ఇంత ప్రశాంతంగా హాయిగా నిద్రపోయేవాణ్ణి!

ఇప్పుడా సరేలే. ఇంకా తెల్లారక మునుపే నిద్రమంచం మీదనుంచి వులిక్కిపడి లేచి చావాలి. పాలూ... పాలో... దూధ్‌వాలా అరుపులు. అంతకంటె యెక్కువగా కుక్కల అరుపులు. చకచక మంచంమీదనుంచి వీధి తలుపు తీసి పాలసీసాలు లోపల పెట్టాల్సిందే. లేచినవారు యెట్లాగో లేచారు, ఆ కాఫీ డికాషన్‌కూడా కాస్తతీసివుంచుతే చేతులు అరిగిపోతాయా. అసలు ఆ చెప్పటంలో సరసం చూడండి. అవును నిజానికి నా చేతులు అరిగిపోవు. ఆఫీసులో చేసే చాకిరీకి పోల్చిచూస్తే అరిగిపోని మాట నిజమే.

ఉలిక్కిపడ్డాడు రాజశేఖర్, ఛర్నాకోలు చప్పుడు గట్టిగ వినిపించింది. చప్పున కిటికీ తలుపు తెరిచాడు. ఎద్దు మొండికేసింది. కదల్లేకపోతోంది. కింద కూర్చుంది. నాంచారయ్య నిలబడి దాన్ని నానా హింస పెడుతున్నాడు. కాని కదలటంలేదు. కదల్లేకపోతోంది. వంగివంగి దానితోకను మెలిపెడుతున్నాడు. గడ్డిమంట పెట్టి అదిలిస్తున్నాడు. హడలిపోయి భయంగా లేచి నిలబడింది. నాంచారయ్య మొహం విప్పారింది. మళ్ళీ యిరుసు పక్కన కూర్చుని హాయ్.. హాయ్ అంటున్నాడు బుసలుకొడుతూ కళ్ళవెంబడి నీళ్ళు కారుస్తూ ఎద్దు మళ్ళీ అడుగుదీసి అడుగు వేస్తోంది.

రాజశేఖరం మనస్సు వికలమయి పోయింది. అబ్బ భరించలేము. నోరు లేని జీవిగదా అని అట్లా కాల్చుకుతింటం మహాపాపం, మహా ఘోరం...ఫ్చ... మ్చా...పేద్ద నోరుంది నాకు నలుగుర్లో నిలబడి గంటలతరబడి ఉపన్యాసమివ్వగలను. ఆర్యభట్టు దగ్గర్నుంచి అంగారక గ్రహందాకా నాకు తెలియని విషయంలేదు. అసలా మాటకొస్తే ఆ రోజుల్లో నేను కాలేజీలో చదివే రోజుల్లోనే నా జనరల్ నాలెడ్జికి లెక్చరర్స్ డంగయిపోయేవాళ్ళు. ఏంలాభం. నా తెలివితేటల్ని ఉపయోగించుకునే అదృష్టం అటు పబ్లిక్ సెక్టార్‌కు లేదు, ఇటు ప్రయివేటు సెక్టార్‌కు లేదు. ఇది నేషనల్ వేస్ట్. కలాసల్ వేస్ట్!

అయినా నేనొక్క పొరపాటు చేశాను. రాజశేఖర్ తాను చేసిన తప్పును మొట్టమొదటిసారిగా తనలో తాను విప్పుకుని చాలా తీవ్రంగా పశ్చాత్తాపపడుతున్నాడు. తాను ఊహించింది రైటని తాను చేసిందే సబబని యెంతసేపైనా ఎడతెగక వాదించే సమర్థత వున్నవాడు యీనాడు తనలో తాను సర్దుబాటు చేసుకుంటున్నాడు. నిషేపం లాంటి "ఎసైన్‌మెంట్"ను పోగొట్టుకున్నాను. అబ్బ ఫాల్స్ స్టెప్ కింద పెదిమను పంటితో గట్టిగా బిగించేసి కసిగా చూస్తున్నాడు.

పోన్లే.. నేను ఒకరికింద పనిచెయ్యటమా! అబ్సర్డ్! అనుకున్నాను. నా వ్యూసే డిఫరెంట్‌గా వుండేవి. ఉద్యోగం స్త్రీ లక్షణం అనుకుని దగ్గర కొచ్చినదాన్ని కాలదన్నేశాను. అది పెద్ద బ్లండర్. నోరు యింతగా తెరిచి తల పైకెత్తాడు. ఎదురుగోడమీద వేలాడుతున్న అద్దంలో తన మొహం వికృతంగా కనిపించింది. మొహం చిట్లిస్తూ వింతగా చూస్తూ నిలబడ్డాడు.

ఏమిటట్లా అయిపొయ్యాను అనుకున్నాడు. మొహంలో ముడతలు బాగానే వచ్చేసినాయే. నూనె రాసుంటే తెలీటం లేదు. తలంతా తెల్లబడిపోతోందే. కొంపతీసి ముసలివాణ్ణవుతున్నానేమిటి! అయినా నే నివ్వాల్టివాణ్ణా! ఆగస్టు మూవ్‌మెంటప్పుడే పదహారేళ్ళున్నాయి. తనలో తాను సమాధానపడ్డాడు. అసలు నేను మరిచేపోదామనుకుంటుంటేనే అవే జ్ఞాపకం వస్తాయ్ నాకు అదేం కర్మో!

నా కాళ్ళకు గొలుసులు వెయ్యలేదు. నా మెడమీద కాడి పెట్టలేదు అంతే! అంతమాత్రంచేత నేను స్వేచ్ఛగా స్వాతంత్ర్య వాయువులు పీలుస్తున్నానని యెవరైనా అనుకుంటే అంతకంటే పొరపాటు యింకోటిలేదు. వెధవ నిన్నగాక మొన్న ప్రమోషన్ వచ్చింది. రామనాథానికి అంత పొగరా! ఏమోయ్ అంటాడా నన్ను నలుగుర్లోను. ఈ పది కవర్లు డిస్పాచ్‌చేసి మరీ యింటికి వెళ్ళమన్నారండీ అని యాదగిరిచేత తాఖీదు పంపిస్తాడా! ఎమర్జన్సీ కాబట్టి బతికిపోయాడు! లేకపోతే యేం చేసేవాణ్ణో! అయినా మెత్తనివాణ్ణి చూస్తే వత్తబుద్ధి పుడుతుందని ఆదివరకుమాత్రం నన్ను సీటులోంచి కదల్చిచ్చేవాళ్ళా! ఎంతెంత

పని చేశాను. ప్రొబేషనర్ పీరియడ్ అని హడలుకొట్టేసేవాళ్ళు. ఆరునెల్లయింది. ఏడాదయింది. ఆ పీరియడ్‌కు అంతులేదే. పిటిషన్స్ పెట్టగా పెట్టగా కన్‌ఫర్మ్ అయ్యేటప్పటికి తాతలు దిగి వచ్చారు. వెధవ ఉద్యోగం మనం చేసే చాకిరీకి వీళ్ళిచ్చే జీతానికి పొత్తెక్కడ. దానికి నాలుగురెట్లు యెక్కువిచ్చినా దండగలేదు. వినే నాథుడెవరు! అసలు చెయ్యనివాని పని బాగానే వుంది. వాన్నడిగే దిక్కెవ్వరు! ఈ అంతరాలు యెప్పుడూ వుంటూనే వుంటాయి.

రాజశేఖరానికి తాను కొత్తగా ఉద్యోగంలో చేరిన రోజులు స్ఫురణకు వచ్చినాయి.

అదుగో పది గంటలవుతోంది అనుకోవటం ఆదరా బాదరాగా నోట్లోనూ ముక్కులోనూ మెతుకులు వేసుకోవటం ఉరుకులు పరుగులు తీయటం. రొప్పుతూ ఆఫీసులో ప్రవేశించానో లేదో అయ్యగారు రమ్మంటున్నారండీ అని అక్కడి కక్కడే పిలుపు. ఇంకా అయిదు నిమిషాలు టైము వుండనే వుంది. ఇన్ని ఫైళ్ళు యిన్ని కాగితాలు నాకప్పచెప్పేసేవాడు. ఇహ ఆరోజుకు గ్రాసం పూర్తయింది. సాయంత్రం అయిదింటివరకు.. అయిదేమిటి కర్మ ఆరు...ఏడూ...ఎనిమిదికూడా అయిన రోజుల్లేవూ. ఖచ్చితంగా పని చెయ్యాల్సిందే. డ్యూటీ సమయంలో యెవ్వరితోనూ మాట్లాడకూడదు. అధికారులకు ఎదురు చెప్పకూడదు. వాళ్ళన్నదే వేదం. అది తప్పయినా సరే. సరే అనాల్సిందే! లేటుగా రాకూడదు. పెందరాళే వెళ్ళకూడదు. ఆఫీసర్లు చెప్పిందే సబబు. వాళ్ళ తాబేదులు అమలుపర్చటమే విధ్యుక్తధర్మం. లేకపోతే మెమోస్, ఛార్జ్‌షీట్స్, డొమిస్టిక్ ఎన్‌క్వైరీస్, చివ్వరను డిస్మిసల్. అందాక నడుస్తుంది కథ. ఇవన్నీ నాకొద్దు బాబు. చెప్పింది చెయ్యటం వద్దన్నది మానటం. ఈ రెండే పాయింట్లు నాకు.

రాజశేఖరం క్షణంలో ఉద్రిక్తుడయి పోయాడు. అవునూ! నాలో రగిలే నిప్పు కణాలు అన్నీ యేమయిపోయినాయంట. ఉగ్రవాది, ఉగ్రస్వరూపం అని నన్నంటూవుండేవాళ్ళే. ఇప్పటిమాట కాదు. అప్పటికింకా మనకు స్వాతంత్ర్యం రాలా... అయినా ఇప్పటి కొచ్చిందేమిటి నాకు! ప్రతివాళ్ళతో నే వాదాల్లోకి దిగేవాన్ని. ఎవ్వరితోనూ పడేదికాదు. అందరితోనూ ఘర్షణే. అసలు నా జోలికి రావాలన్నా నాతో మాట్లాడాలన్నా హడలి చచ్చేవాళ్ళు. అదంతా యేమయింది. ఈరోజు శేఖరానికి యిది రెండో జన్మ. అప్పటికీ యిప్పటికీ పోల్చి చూసుకుంటే మతిపోతుంది.

నిజానికి ఆ డొమిస్టిక్ సర్వెంట్ పోచమ్మ నయం. వచ్చిననాడు వస్తుంది లేనినాడు లేదు. ఎందుకు రాలేదే యివ్వాళ అంటే నాకు తలకాయ నెప్పొచ్చిందమ్మా అని విసురుగా సమాధానం చెపుతుంది. నోరు మెదపటానికి వీల్లేదు. ఆమెగారు నోరూరుకోక గట్టిగా యేమన్నా అన్నదా అంటే నాలుగు రోజులు నాగా పెడుతుంది. దాంతో రోగం కుదురుతుంది, చచ్చినట్లు పన్లన్నీ చేసుకోవాలి, నెలవంగానే జీతం మొత్తం యిచ్చెయాల్సిందే, లాస్ ఆఫ్ పే అంటూ లేదు! అక్కడ లీవ్ పెడితే శాంక్షన్ చెయ్యరు, ఆబ్సెంటవుతే డబ్బివ్వరు. ఇన్ని వత్తిళ్ళలో యింత టెంషన్‌లో జీవితం గడుపుతున్నానంటే నా పేషన్స్‌కు మెచ్చుకోవాల్సిందే! నన్నెవ్వరూ గుర్తించక్కర్లేదు. గవర్నమెంటువారు బిరుదేమీఇవ్వక్కర్లేదు. కనీసం కాస్తంత సానుభూతి చూపిస్తే చాలు, అదే లేదు.

ఇంత మార్పు రావటానికి కారణం యెవ్వరు! ఎవ్వరు! ఎవ్వరు! బిగ్గరగా అరిస్తే సమాధానం వస్తుందేమిటి!

రాజశేఖరం నింపాదిగా ఆలోచించాడు. ఇదంతా కాలంచేసిన మిస్చీప్! అనుకున్నాడు యెంతో సాత్వికంగా. మీరు క్షణం కుర్చీలో కూర్చున్నవాన్ని ఒక్కపెట్టున తోసేసినట్టుగా వచ్చింది ఆలోచన. విస్సురున కసిగా కంకర రాయితో జమీందారుగారి వీధి తలుపును రైతుకూలీ కొట్టినట్టుగా గుండెమీద పెద్ద చరుపు చరిచినట్టయింది. కాలంకాదు నా ఖర్మ అంటూ పల్లు పటపటమంటూ గర్జించాడు.

గానుగెద్దు తిరగటం మానేసినట్టుంది. చప్పుడేమి వినిపించటంలా. కిటికీలోంచి తొంగిచూశాడు రాజశేఖరం. ఎద్దు నిలబడివుంది. నాంచారయ్య కింద కూచుని అన్నం తింటున్నాడు. ఎద్దు జనప కట్టెను దవడలకింద పెట్టి నెమరేస్తోంది. ఓ ముసలాయన సీనారేకు డబ్బా తెచ్చి నూనె తోడుతున్నాడు. కాసేపు అట్లాగే చూస్తూ నిలబడిపోయాడు. ఈ ముసలాయన్ను చూస్తుంటే రాజశేఖరానికి తన మామగారు కనిపించినట్టయింది. కిటికీ తలుపులు రెంటినీ ఒక్కసారిగా బలంగా నొక్కేశాడు.

డబ్బుపెట్టి నన్ను కొన్నానంటాడా! ఎంత గర్వం! కట్నం నిషేధం అమలులోకి రాకముసుపు నా పెళ్ళవటం తప్పవుతే కట్నం తీసుకోవటంకూడా తప్పే. కట్నం తీసుకోవటం ఆనాడు ఒక ప్రిస్టేజ్ ఇస్యూ. ఎంత ఎక్కువ తీసుకుంటే అంత గొప్పవాడన్నమాట. ఆయనగారు యింత దూరం ఆలోచిస్తారని నేనెన్నడూ అనుకోలేదు. ఆ రోజుల్లోకూడా కట్నాలులేకుండా పెళ్ళిళ్ళు చేసుకున్న స్వాతంత్ర్యయోధులున్నారు. కాని కట్నానికి యింత అర్థం వుంటుందనికాని దాని వెనకాల యింత కుట్ర వుందని కాని నాకు తెలియదు.

ఇంతకీ అవసరానికి డబ్బు పంపించమన్నందుకేగా! డబ్బు పంపలేదు, పైగా మాటలుమాత్రం జోరుగా రానిచ్చేశాడు. చచ్చినట్లు నేనే కుటుంబాన్ని పోషించాల్ట! డబ్బు తీసుకుని పెళ్ళి

చేసుకున్న తర్వాత పెళ్ళాం పిల్లల్ని పోషించాలని తెలీదు. అప్పుగా యివ్వ మని యిప్పుడు రాయటం, తర్వాత మెదలకుండా వూరుకోవటం. ఈయ నివ్వాళ అప్పుచేస్తే తర్వాత ఎట్లా తీరు స్తాడు ! ఏమిటవ్వన్నీ. ఇవ్వటం యిష్టం లేదు యివ్వలేదు. అంతేగాని నానా మాటలు అంటానికి ఆయనకు అధికారం యెవ్వరిచ్చారో. ఎంత ధీమా! ఎంత అహం! అసలు పెద్ద పొరపాటు చేసింది నేను. ఆ కట్నం తీసుకోవటంతో వచ్చింది యిదంతా. లేకపోతే ఆయన్ను ఒకాట ఆడించేవాణ్ణి. ఏమయినా యిప్పుడు ఆకులు పట్టుకుంటే యేం లాభం!

కిర్రున చప్పుడయింది. మళ్ళీ తిరగటం ప్రారంభించిందన్నమాట. ఈ తిరుగుడుకు అంతులేదు. బతికున్నంత వరకూ అంతే. ఈ ఎద్దుపోతే యింకో యెద్దొస్తుంది. నాంచారయ్య పోతే యింకో అయ్య వస్తాడు. ఈ భ్రమణం తప్పదు. భూమి తనచుట్టూ తాను తిరు గుతున్నంతవరకు యిట్లా అందరూ ఏదో రకంగా తిరుగుతూ వుండాల్సిందే!

తళుక్కున ఆలోచన మెరిసింది. ఆఫీసులో కట్టుబడి ముప్పయి రోజులు పనిచేస్తే ఫస్టుకు జీతం అంటూ యిస్తారు. ఆ డబ్బుకోసం నేను తప్పనిసరిగా పని చెయ్యాల్సిందే. పని చేస్తేనే డబ్బి స్తారు. పని మానటానికి వీల్లేదు. పని మానేస్తే యింట్లో ఘోష బయలుదేరు తుంది. అందుకని ఆ వత్తిడికి తట్టుకో లేక ఆఫీసులో అంటిపెట్టుకుని వుండా ల్సిందే! ఇదీ ఓరకంగా బానిస బ్రతుకే! ఇసలు యే ఉద్యోగం చెయ్యకుండా జరిపించుకునే వాడిదే దృష్టం. ఈ లెక్కలో చిట్టెమ్మ మొగుడు చాలా అదృష్టవంతుడు. ఇల్లరికం వెళ్ళాడు. హాయిగా బ్రతికిపోయాడు. పంజరంలో చిలకని నలుగురూ ఎగతాళి చేస్తారుగాని ఆ బ్రతుకే హాయి. చీకూ చింతా లేదు. మనిషికి కావాల్సింది తిండి బట్టా, వుంటానికి యిల్లు. ఈ మూడూ వున్న తర్వాత వాడి బతుకు రాజాబతుకు. అప్పటి రాజా ఈనాడు రాజులుకాదు. పరుగెత్తటంతోనే సరిపోతోంది. అవును నాకూ స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. ఐతే ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం రాలా. దానికోసమే యీ పరుగులు. ధరలతోపాటు యెంత సేపని పరుగెత్తుతాం. కాళ్ళు చచ్చు పడతాయి. ఇహ కూచోక తప్పదు. ఇంకేం యిదే ఛాన్స్ ధరలు గబగబ ముందుకు పోతాయి. ఈ రన్నింగ్ రేసులో మనం యెప్పుడూ వెనకాలే. అందుకనే మనకే వస్తువులూ దొరకవు. దొరికినవి మనకు సరిపోవు.

రాజశేఖరం పూర్తిగా అలసిపోయాడు ఎంత ఆలోచించినా తన సమస్యేమిటో అర్థం కావటం లేదు. పరిష్కారం అంత కంటే అగమ్యగోచరంగా వుంది. అసలు ఆలోచించటం మానేసిననాడు మనిషి బాగుపడుతాడు. దేశం బాగుపడతుంది అనుకున్నాడు.

అవును నాకెవ్వరితో తగాదా! ఎవ్వరితోనూ తగాదా లేదు. పేచీ లేదు. నాకు నాతోనే పోట్లాట. ఎప్ప టికప్పుడు ఏదో అనుకుంటూనే వుంటా. తీరా అమలులోకి వచ్చేటప్పటికి అవన్నీ మరిచేపోతూ వుంటా. ఇట్లా యెందుకు అవుతోందో తెలీట్లా.. రాజశేఖరం తీవ్రంగా మధనపడుతున్నాడు.

ఈ జీవితం యిట్లాగే వెళ్ళిపోతుంది. నాదికూడా ఒకరకంగా గానుగెద్దు జీవి తమే! అనుకుంటూనే చటుక్కున రాజశేఖరం ఆగిపోయాడు. దొంతర్లు దొంతర్లుగా ఆలోచనలు వచ్చేసి రాజ శేఖరాన్ని ఊగించేస్తున్నాయి. ఉప్పెనలా ఏదో మీదకొచ్చి పడ్డట్టయింది. కదలక మెదలక నిటారుగా నిలబడిపోయాడు.

మా మామగారు నన్ను కొన్నం దుకుగాను నేను వాళ్ళమ్మాయికి సేవ చేస్తూ ఆ బాకీనంతా అసలు ఫాయిదా లతో తీర్చుకోవాల్సిందే. నేను రుణ పడి వున్నా గనక ఆ బాకీ తీర్చేంత వరకు ఆ యింటిపట్టునే వుంటూ నా శాయశక్తులా చాకిరీ చెయ్యాల్సిందే. నేను యిల్లు వదలటానికి వీల్లేదు. ఊరు వదిలిపెట్టి వెళ్ళటానికి అసలే వీల్లేదు. నాకు జీతం భత్యం అంటూ వేరే యేం లేదు. రెండుపూట్ల భోజనం పెడ తారు. చేసిన అప్పులు చాలకపోవటం వలన మళ్ళీ అప్పు చెయ్యాల్సివస్తుంది. దానికి మళ్ళీ వడ్డీ పెరుగుతుంది. వడ్డీ ముందుగా తీర్చటానికిగాను అప్పు చెయ్యాలి. ఇదంతా పెద్ద విషవల యంలాగ తయారయింది. దీంట్లోంచి తప్పించుకుని బయట పడలేము. అను కుంటూ గభాలున కిటికీ తలుపులు రెంటినీ బార్లాగా తీశేసాడు.

గానుగెద్దు చుట్టూ తిరుగుతూవుంటే తానుకూడా ఆ గదిలో చుట్టూ గిరగిర తిరిగేస్తున్నాడు. వికటంగా పెద్దపెట్టున నవ్వుతూ తనలో తాను ఆనందపడి పోతున్నాడు. ఇది నిజమైన సంతోషం కాదు. వికటాట్టహాసం. వళ్ళూపై తెలీక ఎగిరెగిరి గంతులేస్తూ గభాలున రేడియో స్విచ్ ఆన్ చేశాడు.

'......కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు వెట్టి చాకిరీని రద్దుచేస్తూ చట్టాన్ని అమలు లోకి తీసుకువచ్చారు. దీనివలన తర తరాల్నుంచి వెట్టిచాకిరీ చేస్తూ బానిసల్లా బ్రతుకుతున్నవారికి స్వేఛ్ఛా స్వాతం త్ర్యాలు లభించినాయి. ఈ చట్టం అమలులోకి రాంగానే అనేకమందిని విడుదల చేశారు. నిజామా బాద్ జిల్లాలో ముగ్గుర్నీ కడప జిల్లాలో నలుగుర్నీ విశాఖపట్నం జిల్లాలో యిద్దర్నీ విడుదల చేశారు. హైదరా బాదులో యాదగిరిని ముత్యాలులో వేదాద్రినీ అనకాపల్లిలో సింహాచలాన్ని కూడా విడుదల చేశారు......'

నోరు అప్పచెప్పి అతి శ్రద్ధగా వింటూ 'మరి నా మాటో' అను కున్నాడు రాజశేఖరం ఫక్కున నవ్వుతూ.